

เข้าใจเรียน...ปรับเปลี่ยนกระบวนการ

ในภาคเรียนวิริยะ ศึกษามานุษยและสังคมศึกษาของเด็กๆ ชั้น ๖ จะได้เรียนเกี่ยวกับเรื่องวิถีชีวิตของผู้คนในแต่ละเขตอากาศรวมทั้งภัยพิบัติที่เกิดขึ้นโดยครูจะยกพื้นที่ที่เกิดภัยพิบัติขึ้นมาเป็นกรณีศึกษา โดยจะศึกษา ๓ เขตอากาศ ดังนี้ เขตหนาว ให้กรณีศึกษารายพิบัติพายุหิมะถล่มที่รัฐอลาสกา ประเทศสหรัฐอเมริกา เขตอบอุ่น กรณีศึกษารายพิบัติไฟป่าที่รัฐนิวเซาท์เวลส์ ประเทศออสเตรเลีย และเขตร้อน ศึกษาเหตุการณ์น้ำท่วมที่หมู่บ้านคีรีวง ประเทศไทย ในภาคเรียนที่แล้ว ในชั้นนำครูจะใช้สื่อการสอนเป็นรูปภาพที่แสดงถึงวิถีชีวิตของผู้คนในแต่ละเขตอากาศต่างๆ เพื่อให้เด็กๆ สังเกตภาพและบันทึกข้อมูลลงในตาราง ภาพสื่อเหล่านี้เด็กๆ ให้ความสนใจและมักจะซักถามเกี่ยวกับเกร็ดความรู้ของภาพที่ครูนำมาให้ดู ซึ่งในบางครั้ง ครูไม่สามารถเล่าเรื่องประกอบภาพบางภาพได้อย่างชัดเจน ในภาคเรียนนี้จึงได้มีการปรับเปลี่ยนการใช้สื่อที่หลากหลายและชัดเจนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากครูเห็นว่านักเรียนเรียนรู้ได้ดีจากการได้เห็นภาพในรูปแบบต่างๆ มีภาพแผนที่ ภาพภูมิศาสตร์และภาพวิถีชีวิตของพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา เพื่อให้ให้นักเรียนบันทึกข้อมูลลงในตาราง จากนั้นครูจะเปิดคลิปวิดีโอภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่เพื่อให้เด็กๆ ได้สังเกตถึงความเสียหาย การปรับตัวของผู้คนและการใช้สิ่งชุมชนในการผ่านพ้นวิกฤต

นอกจากการปรับมาใช้สื่อใหม่ในภาคการศึกษานี้แล้ว ครูผู้สอนยังได้เสริมวิธีการสร้างแรงจูงใจให้กับเด็กๆ ด้วยการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับภาพที่นำมาใช้และเพิ่มความน่าสนใจของภาพด้วยเรื่องเล่า โดยมีรูปแบบในการนำเสนอเป็นเรื่องราวของการเดินทาง มีครูเป็นผู้นำทัวร์ที่จะพาเด็กๆ ไปรู้จักกับพื้นที่นั้นๆ ตัวอย่างเช่น ในคาบเรียนเรื่องวิถีชีวิตของผู้คนและการจัดการภัยพิบัติในเขตร้อน กรณีที่ใช้ศึกษาคือ หมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ครูใช้สื่อ Power point ในการดำเนินเรื่อง โดยจะเริ่มต้นทำความรู้จักพื้นที่จากแผนที่ฉายเป็นภาพใหญ่ก่อนที่จะเจาะลึกลงไปในพื้นที่เฉพาะ โดยเริ่มจากแผนที่ทวีปเอเชีย แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยอยู่บริเวณใดของเอเชีย จากนั้นจึงค่อยๆ ซูมภาพในส่วนประเทศไทยบริเวณเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เจาะลงไปในพื้นที่ประเทศไทย ก่อนจะถึงแผนที่จังหวัดที่จะใช้เป็นกรณีศึกษา

หลังจากนั้นครูเริ่มชวนเด็กๆ เข้าสู่การเดินทางโดยมีพาหนะที่ครูได้เตรียมไว้สำหรับการเดินทางไปที่คีรีวงในครั้งนี้ ด้วย “รถไฟ” ซึ่งเราจะเริ่มต้นจากสถานีรถไฟหัวลำโพง ภาพใน Power point ก็จะเป็นภาพสถานีรถไฟหัวลำโพงซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการเดินทางในครั้งนี้และพูดคุยกับเด็กๆ ถึงเรื่องรถไฟว่า เด็กๆ เคยนั่งรถไฟหรือไหม ใครเคยนั่งรถไฟไปที่ไหนบ้าง เด็กๆ หลายคนมีเรื่องราวเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเองมาเล่าให้เพื่อนๆ ฟังและก่อนที่รถไฟจะเคลื่อนขบวนครูได้แทรกเกร็ดความรู้เกี่ยวกับอาคารของสถานีแห่งนี้โดยนำภาพอาคารสถานีรถไฟสองแห่งมาให้เด็กๆ ได้ดูแล้วให้ลองสังเกตดูว่าอาคารทั้งสองแห่งมีความเหมือนต่างกันหรือไม่ ในเรื่องนี้เด็กๆ จะได้ลองตั้งข้อสงสัยจากภาพที่นำมาเปรียบเทียบกัน

ภาพที่ใช้ในการสอน

การปรับเปลี่ยนสื่อและสอดแทรกเรื่องราวเหล่านี้เกิดจากครูได้เข้าใจพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กๆ ที่ชอบการเรียนรู้ผ่านสื่อ โดยเฉพาะรูปภาพและคลิปวิดีโอ ซึ่งมีที่มาจากเหตุผลที่เด็กๆ เฝ้ามองในใบเจตคติในวิชามนุษย์ซึ่งให้ความสนใจและรู้สึกสนุกเวลาที่ครูใช้รูปภาพเป็นสื่อการสอน นอกจากนี้จากการแลกเปลี่ยนข้อมูลในการสังเกตเด็กชั้น ๖ จากครูชั้น ๕ ก็ทำให้ทราบเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ของเด็กๆ ที่ชอบเรื่องเล่า ตำนานและเกร็ดความรู้ทั่วไป ซึ่งครูก็ได้นำวิธีการเรียนรู้ในลักษณะดังกล่าวมาปรับใช้กับแผนการสอนในการศึกษานี้ การใช้สื่อได้เป็นการเสริมแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีความรู้สึกอยากเรียนมากขึ้นอีกทั้งยังช่วยกระตุ้นความใฝ่รู้ให้เกิดขึ้นอีกด้วย